

The Power of Slichot

1. שולחן ערוך אורח חיים הלכות ראש השנה סימן תקפא סעיף א
ועומדים באשמורות (ד) לומר סליחות (ה) ביום א' שלפני ר"ה; ב ואם חל ראש השנה ב' (או) ג', ג' אז מתחילין (ו) מיום א' ג שבוע [ה] שלפניו (מנהגים).
2. משנה ברורה סימן תקפא ס"ק ו
(ו) מיום א' שבוע שלפניו - משום [א] שהרבה נוהגים להתענות עשרה ימים עם יוה"כ ולעולם יחסרו ד' ימים מר"ה עד יוה"כ שלא יוכלו להתענות דהיינו ב' ימים ר"ה ושבת שובה ועיו"כ לכך צריך להשלים ד' ימים קודם ר"ה וכדי שיהיה יום מסויים להתחלה תקנו יום ראשון בכל פעם [ב] ועוד טעם שקבעו ד' ימים שכן מצינו בקרבנות שטעונים ביקור ממום ד' ימים קודם הקרבה ובכל הקרבנות בפ' פנחס כתיב והקרבתם עולה ובר"ה כתיב ועשיתם עולה ללמד שבר"ה יעשה אדם עצמו כאלו מקריב את עצמו ולכן קבעו ד' ימים לבקר כל מומי חטאתו ולשוב עליהם
3. רא"ש מסכת ראש השנה פרק ד
אמר לי רב כהן צדק מנהג בשתי ישיבות לומר תחנונים בהני עשרה יומי שבין ר"ה ליום הכפורים וכן אומר רב עמרם ורב האי מנהג לומר תחנונים בהני עשרה ימים בלחוד (מ) ושמינין דמקצת אתרוותא (נ) קיימי מראש חודש אלול ואמרי דביה סליק משה להר פעם שלישית ונחת בלוחות שניות ביום הכפורים וכל המוסיף לבקש רחמים זכות הוא לו. להרי"ץ גיאאות ז"ל ואנן מנהגינו מהנהך דקיימי מר"ח אלול
4. רמב"ם הלכות תשובה פרק ב
הלכה ד
מדרכי התשובה להיות השב צועק תמיד לפני השם בבכי ובתחנונים ועושה ג צדקה כפי כחו ומתרחק הרבה מן הדבר שחטא בו ומשנה שמו כלומר אני אחר ואיני אותו האיש שעשה אותן המעשים ומשנה מעשיו כולן לטובה ולדרך ישרה וגולה ממקומו, שגלות מכפרת עון מפני שגורמת לו להכנע ולהיות עניו ושפל רוח .
הלכה ו
אף על פי שהתשובה והצעקה יפה לעולם, בעשרה הימים שבין ראש השנה ויום הכפורים היא יפה ביותר ומתקבלת היא מיד שנאמר דרשו ה' בהמצאו, במה דברים אמורים ביחיד אבל צבור כל זמן שעושים תשובה וצווקין בלב שלם הם נענין שנאמר כה' אלהינו בכל קראנו אליו.
5. תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף טז עמוד ב
ואמר רבי יצחק: ארבעה דברים מקרעין גזר דינו של אדם, אלו הן: צדקה, צעקה, שינוי השם, ושינוי מעשה
חידושי הריטב"א מסכת ראש השנה דף טז עמוד ב
שינוי מעשה. פרש"י שב מרעתו, ולא נהירא דהא פשיטא שאם אינו שב מדרכיו כטובל ושרץ בידו הוא שאין מועיל לו שום תשובה, והנכון שאפילו מעשים של רשות שאינם הגונים קצת הוא משנה כלומר שהוא אדם אחר לגמרי, (ומאי) [והיינו] דמייתי תלמודא ראה מדכתיב וירא האלהים את מעשיהם וכי שבו מדרכם הרעה.
6. תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף יז עמוד ב
ויעבר ה' על פניו ויקרא, אמר רבי יוחנן: אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו, מלמד שנתעטף הקדוש ברוך הוא כשליח צבור, והראה לו למשה סדר תפלה. אמר לו: כל זמן שישראל חוטאין - יעשו לפני כסדר הזה, ואני מוחל להם. ה' - אני הוא קודם שיחטא האדם, ואני הוא לאחר שיחטא האדם ויעשה תשובה. אל רחום וחנון, אמר רב יהודה: ברית כרותה לשלש עשרה מדות שאינן חוזרות ריקם, שנאמר הנה אנכי כרת ברית.
7. חידושי הריטב"א מסכת ראש השנה דף יז עמוד ב
מלמד שנתעטף הקדוש ברוך הוא. פי' שנראה כן למשה במראה הנבואה, ומפרשי רבנן דלישנא דויעבור ה' על פניו דרשינן כש"ץ העובר לפני התיבה.
8. רמב"ם הלכות תשובה פרק ב
הלכה ב
ומה היא התשובה הוא שיעזוב החוטא חטאו ויסירו ממחשבתו ויגמור בלבו שלא יעשהו עוד שנאמר יעזוב רשע דרכו וגו', וכן יתנחם על שעבר שנאמר כי אחרי שובי נחמתי, ויעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם שנאמר ולא נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו וגו', וצריך להתודות בשפתיו ולומר ענינות אלו שגמר בלבו.
מגן אברהם סימן יח
ב (פמ"ג) (מחה"ש) ובליל יה"כ יתעטף. בב"ח כתב הטעם להדמות למלאכים, וכת' הלבוש סי' תקפ"ה /תקפ"א/ אין לו י"ג מדות בלא עטיפה ול"ג דכל עובר לפני התיבה צריך להתעטף כדאמרי' מלמד שנתעטף הקדוש ברוך הוא כש"ץ, ובל"ח כתב דאף האומר קדיש יתום יתעטף מפני כבוד צבור:
9. מכתב מאליהו
עטיפה רמז לסילוק כל בלבולים מבחוץ לרמז לנו ההכנה ראשונה לתפלה
10. בראשית רבה (וילנא) פרשת בראשית פרשה ח סימן א
א"ר אלעזר אחר למעשה יום הראשון וקדם למעשה יום האחרון, הוא דעתיה דרבי אלעזר דאמר רבי אלעזר תוצא הארץ נפש חיה למינה זה רוחו של אדם הראשון, א"ר שמעון בן לקיש אחר למעשה יום האחרון וקדם למעשה יום הראשון, הוא דעתיה דר"ש בן לקיש דאמר ריש לקיש רוח אלהים מרחפת על פני המים זו רוחו של מלך המשיח היך מה דאת אמר (ישעיה יא)

ונחה עליו רוח ה', אם זכה אדם אומרים לו אתה קדמת למלאכי השרת ואם לאו אומרים לו זבוב קדמך, יתוש קדמך, שלשול זה קדמך,

11. רשימות שיעורים (רי"ד סולובייצ'יק) מסכת ברכות דף ל עמוד ב
וענין שתתחונן דעתו עליו היינו שיתפלל מתוך הרגשה שאין לו זכות תביעה מה' ית' ורק מבקש ממנו מתנת חנם, וכנוסח הסליחות "כדלים וכרשים דפקנו דלתיך", שאין לנו שום זכות טענה לתבוע מהרבש"ע. וזהו ענין "ואתחנן אל ה'", שמשה רבינו ביקש מתנת חנם ליכנס לא"י וכדכתיב "אתה החילות להראות את גדלך", "דגדלך" היינו מדת החסד, ומבואר דמשה רבינו ביקש מתנת חנם

12. סדר רב עמרם גאון (הרפנס) סדר אשמורות
אומר ש"ץ אשרי יושבי ביתך ועונין אחריו עד תהלת ה' ידבר פי. ועומד ש"ץ ואומר קדיש ומתחיל ואומר
לך ה' הצדקה ולנו בשת הפנים. מה נתאון ומה נאמר מה נדבר ומה נצטדק;
נחפשה דרכינו ונחקורה ונשובה אליך כי ימינך פשוטה לקבל שבים.
אתאנו על שמך ה' עשה למען שמך. בעבור כבוד שמך כי אל מלך חנון ורחום שמך. לא בחסד ולא במעשים באנו לפניך.
כדלים וכרשים דפקנו דלתיך.

מה נאמר לפניך יושב מרום. ומה נספר לפניך שוכן שחקים. מה נאמר לפניך כי בושנו במעשינו. ומה נספר לפניך כי נכלמנו בעונינו. מה נאמר לפניך ה' אלהינו. מה נדבר ומה נצטדק. אנו בושים במעשינו ונכלמים בעונינו.
אלהינו בושנו ונכלמנו להרים אלהינו פנינו אליך. כי עונותינו רבו למעלה ראש ואשמתנו גדלה עד לשמים. כי עונותינו רבו מלמנות וחטאותינו עצמו מספר. כי עונותינו עברו ראשנו כמשא כבד יכבדו ממנו. אם עונות תשמר יה ה' מי יעמוד. אם עונותינו ענו בנו ה' עשה למען שמך. כי רבו משובותינו לך חטאנו.

13. רבינו [בחי' במדבר פרק טז
(כב) ויפלו על פניהם. להתפלל. ומכאן לנפילת אפים בתפלה. ודע כי ענין נפילת אפים בתפלה יש בו שלש כוונות: האחת "למורא השכינה", והשנית "להראות צער והכנעה", והשלישית "להראות אסירת חושיו ובטול הרגשותיו". האחת למורא השכינה, כדי שיתלבש בזה בושות וצניעות כי כסוי הפנים מדרכי הענוה והבושת, ולפי שכוונת המתפלל שהשכינה כנגדו, וכענין שכתוב: (תהלים טז, ח) "שויתי ה' לנגדי תמיד", לכך תקנו בטכסיסי התפלה כסוי הפנים, והכל ליראת ה' יתברך, כענין שכתוב במשה: (שמות ג, ו) "ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלהים". והלשון הזה של נפילת אפים הזכירוהו רז"ל גם בחיות הקדש, וכך דרשו רז"ל: חיות הקדש נופלות על פניהן כדי שלא יציצו בפני השכינה, כענין שכתוב: (יחזקאל א, יד) "והחיות רצוא ושוב", כלומר שאינן רשאות להתעכב באותה מרוצה ולהציץ למעלה מן הרקיע הנטוי על ראשם מפני אימת השכינה, לכך הזכיר מיד "ושוב" כלומר שממהרות להשיב ראשיהם מתחת הרקיע, וזהו: (יחזקאל א, יד) "כמראה הבזק", ולא אמר "כמראה ברק", לפי שהברק הוא משתלח למטה והבזק עולה ויורד. ולשון "בזק" מלשון זיקות, ודרשו רז"ל: (בר"ר ג, א) "כמראה הבזק", כזה שבוזק גפת בכירה, כי כשהוא משים פסולת של זיתים בכירה מיד עולה השלהבת בכבשן והלהב עולה ויורד, וזהו ענין "רצוא ושוב".

14. רמב"ם הלכות שבת פרק ל הלכה ב
איזהו כבוד זה שאמרו חכמים שמצוה על אדם לרחוץ פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת מפני כבוד השבת א ומתעטף בציצית ויושב בכובד ראש מיחל להקבלת פני השבת כמו שהוא יוצא לקראת המלך, וחכמים הראשונים היו מקבצין תלמידיהן בערב שבת ומתעטפים ואומרים בואו ונצא לקראת שבת המלך.

15. של"ה עשרה מאמרות מאמר שביעי
. והדבר קשה, שהרי אנו רואים שכמה פעמים אנו מזכירין י"ג מדות ואינם נענים. אלא אומרים הגאונים, כי כוונת 'יעשו לפני כסדר הזה', אין הכוונה לבד על עטיפת טלית, אלא שיעשו סדר המדות שלמד הקדוש ברוך הוא למשה, שהוא 'אל רחום וחנון', דהיינו מה הוא רחום אף אתה תהיה רחום וכו', וכן לכל הי"ג מדות, עכ"ל ראשית חכמה.

16. רמב"ם סדר תפילות נוסח היידי
בנעילה מתודה כסדר הזה: מה נאמר לפניך יושב מרום כו' כי עונותינו רבו מלמנות כו' מה אנו מה חיינו מה חסדנו מה צדקנו מה מעשינו מה נאמר לפניך יי' אלהינו הלא כל הגבורים כאין לפניך ואנשי השם כלא היו וחכמים כבלי מדע ונבונים כבלי השכל כי כל מעשינו תהו וימי חיינו הבל לפניך ככתוב ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל, אבל אתה הבדלת אנוש מראש ותכירוהו לעמוד לפניך כי מי יאמר לך מה תעשה ואם יצדק מה יתן לך

ובהיותי בזה ראיתי בספר מעיל צדקה (סימן

ת"צ): "אם עבר עבירה שגורמת

קיצור שנים, ונחלה ונפל למשכב, אם עשה צדקה

כוחה לבטל ממנו קיצור השנים שנתחייב על

אותה עבירה, ועל מיתה זו נאמר וצדקה תציל

ממות אפילו ממיתה מסיבת עבירה, ואף על פי

שלא עשה תשובה, כי כיון שזכה במצות צדקה,

יש בה כח לככות העבירה וכמאן דליתא דמיא".